

HOOVINA KOLU-A STUDY

Dr.RAMESH ACHAR

ಹೂವಿನಕೋಲು - ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ರಮೇಶ ಅಚಾರ್,

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,

ಶ್ರೀ.ರು.ಶೆ.ಸ್ಮಾರಕನಾಟನಲ್ಲಕಾರಿಪ್ರಥಮದರ್ಜೆಕಾಲೇಜು,

ಬಾರಕೂರು, ಉಡುಪಿಜಿಲ್ಲೆ, 576210

ನಮ್ಮ ಕಲೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಕೂಡಾ ಒಂದು ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಾಡಹಬ್ಬ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಈ ಹಬ್ಬ, ಕಲಾ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ವಿವಿಧ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಮನೆಮನೆಗೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪೇಟೆಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಬರುವುದುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ತಂಡದವರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಂಜು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ, ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಒಂದು ದಂಡ. ಇದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲಶವಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಕಾಗದದ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಗಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹೂಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದಂಡಕ್ಕೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ದಂಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದು, ಇಡೀ ದಂಡ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು.

ಹೂವಿನಕೋಲು - ಪ್ರದರ್ಶನ

'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಒಂದು ಜಾನಪದ ಪ್ರದರ್ಶನಾತ್ಮಕ ಕಲೆ. ((Performing Art) 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4-5 ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕರು, ಒಬ್ಬ ಮದ್ದಲೆಗಾರ, ಒಬ್ಬ ಶ್ರುತಿ ನುಡಿಸುವವ ಮತ್ತು ಭಾಗವತರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕರೊಳಗೆ ಒಂದೊಂದು ದಂಡವಿರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಚೌಪದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಮಾನುಷಿಯ ಚೌಪದಿಗಳು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು -

ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ

ನಾಭಿಕಮಲಕೆ ಶರಣು ನಾರಾಯಣಾಯ |

ಗುರುದೈವಗಣಪತಿಗೆ ಶರಣು ಶರಣೆಂದು

ಕರಗಳೆರಡನು ಮುಗಿದು ಶಿರವೆರಗಿನಿದು ||

ಎಂದು ಈ ಬಗೆಯ ನಾನಾ ಚೌಪದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚೌಪದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಚೌಪದಿಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಭಾಗವತರು ಗಣಪತಿಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಭಾಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲಕರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದದಂಡವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ಭಾಗವತರ ಪದ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಅರ್ಧ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅರ್ಧ ಸಂವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಭಾಗವು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ, ಭಾಗವತರ

ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೂವಿನಕೋಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 10 ರಿಂದ 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಯಜಮಾನರು ಅಥವಾ ಮಾಲಿಕರು ವೀಳ್ಯಸಹಿತ ಅಕ್ಕಿ, ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಭಾವನೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ತಂಡ ಮುಂದಿನ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮನೆ ಅಥವಾ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಅಕ್ಕಿ, ವೀಳ್ಯಸಹಿತ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಡಿ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮನೆ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಚಿತರಾದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವನೆ, ಸತ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹೂವಿನಕೋಲು ತಂಡದವರು ತಾವು ತಿರುಗಾಟ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮುನ್ನ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ತಂದು ಸಂಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ನವರಾತ್ರಿ ಪ್ರಾರಂಭದಾದ ವಿಜಯದಶಮಿಯವರೆಗೆ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

'ಹೂವಿನಕೋಲು' ತಂಡದವರು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಸಂವಾದರೂ ಪದ ಭಾಗಗಳಾದ ಭೀಮ-ದ್ರೌಪದಿ, ಅರ್ಜುನ-ಸುಭದ್ರೆ, ಕೃಷ್ಣ-ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಅಭಿಮನ್ಯು-ಸುಭದ್ರೆ, ಸಾಲವ-ಅಂಬೆ, ಭೀಮ-ಹಿಡಿಂಬೆ, ಸುಧನವ-ಅರ್ಜುನ, ಕರ್ಣ-ಅರ್ಜುನ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೂವಿನಕೋಲು ತಂಡದವರು ಹಿಂದೆ ಮಾಹಾನವಮಿ ಚೌಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಕೋಲಾಟದ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದು ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪೊಡವಿಗಧಿಕವಾದ ಉಡುಪಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣಹಡಗೇರಿ ಬಂದು

ನೆಲೆಸಿದ ರನ್ನದ ಕೋಲು ಕೋಲೆನ್ನಿರೆ |

ಹಡಗೇರಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣ,

ದೃಢಮಧ್ವಾ ಮುನಿರಾಯಗೊಲಿದನೆ ರನ್ನದ ಕೋಲು ಕೋಲೆನ್ನಿರೆ ||

ಈ ರೀತಿ ಕೋಲಾಟದ ಪದ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಯಕ್ಷಗಾನದಪದಗಳನ್ನೇ ಅಂದರೆ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನೇ ಆಳವಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಹೂವಿನಕೋಲು-ನಿಷ್ಪತ್ತಿ : ಈ ಕಲೆಗೆ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಯಾಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದು? ಇದು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆಯೋ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹೂವಿನಕೋಲು ಭತ್ತದತನೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೋಲುವುದು ಅಥವಾ ಭತ್ತದತನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೂವಿನಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ನವರಾತ್ರಿ, ದೇವತಾಸುತ್ತಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟ ಹಬ್ಬವಾದುದರಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ದೈವಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ತಂದಿರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಹೂವಿನಕೋಲು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲುದೀಪವನ್ನು ಹೋಲುವುದು. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದು ದೇವರನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಒಂದು ದೀಪ. ಬಾಲಕರು ಈ ದಂಡವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಜನರ ಬಾಳು ಬೆಳಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವಲ್ಲಿ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹರಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹೂವಿನಕೋಲು ತಂಡದವರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಾಗ, ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಲಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೂವಿನಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಒಂದು ದಂಡವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದಂಡಹೂವಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಕಲೆಯನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಜನಕವಾದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೊರತು ಇನ್ನಾವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನವರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ವಿಜಯದಶಮಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ಇದು ಶರತ್ಕಾಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಪೈರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಗಾರು ಪೈರುಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದು ನೋಡಲು ಹರ್ಷಜನಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಷಾಢ ಕಳೆದು ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಷಾಢಮಾಸವು ಕಲಿಗಾಲ, ಅನಿಷ್ಟಕಾಲ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಅನಿಷ್ಟಮಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಬ್ಬಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೈಗೆ ಬೆಳೆಗಳು ಸೇರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ನಿಷೇಧ. ಸೋಣ ಕಳೆದು ಕನ್ಯಾಮಾಸವೆಂದರೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪ್ರಾರಂಭವೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ಪೈರು ತೆನೆಭರಿತವಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವು ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ತಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಫಲ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಬ್ಬಗಳು ಸೋಣತಿಂಗಳಿನಿಂದಲೇ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಶುಭದ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೈರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ 'ಹೊಸತು'. ಇದು ಭತ್ತದ ತೆನೆಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಹಬ್ಬ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಮಾನೌಮಿಯ ಚೌಪದಗಳು ಹೂವಿನ ಕೋಲಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಬಗೆ :

'ಹೂವಿನಕೋಲು' ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಯಾವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರಗಳೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಅದು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾದುದೆನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಹೂವಿನಕೋಲಿನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವದ ವರ್ಣನೆ ವಿದೇಶೀಯರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಾಯನ, ನೃತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಇದು ದೊಡ್ಡ ನಾಡಹಬ್ಬವಾಗಿತ್ತು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣದವರೂ ತಮ್ಮ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯದೈವವಾದ ವಿಷ್ಣು, ಶಕ್ತಿ, ದುರ್ಗಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತ ನಿಷ್ಠರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳೂ ಇವೆ. ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸಕಲರೂ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭರತ ಖಂಡದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣದ ಪಾರಾಯಣ, ದುರ್ಗಾಪೂಜೆ, ಹೋಮ-ಹವನಾದಿಗಳು, ದೀಕ್ಷಾವ್ರತಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಂತೂ ಇದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾಲ. ತಮ್ಮ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾದ ಶಕ್ತಿದೇವತೆಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ದಿನ ವಿಜಯ ಸೂಚಕವಾದ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಶಿವಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಹಬ್ಬ, ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ನಡೆಸುವರು. ಹೆಚ್ಚು ವೈಖರಿಯಿಂದ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿರಾಮವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಾಡ ಊರದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನು ನೆರೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಕಾಲ. ಸವಿಗನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ನಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗರು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ತಮಗೆ ಸೇರಿದವರೆಲ್ಲರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಹರಕೆಯ ಪದಗಳೆಲ್ಲೊಂದು ಮಹಾನವಮಿ ಚೌಪದ.

ಚೌಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಬಲು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಿರುವಾಗಲೇ ಇದನ್ನು ಹಾಡಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮರದ ಉಪಾದ್ಯ ಅಥವಾ ಅಯ್ಯಗಳು ಚೌಪದ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಹುಡುಗರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಭಾವನೆಯೂ ಇದೆ.

ಹುಡುಗರು ಹಾಡುವ ಮಾನೌಮಿಚೌಪದವು ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿರುವಂತೆ, ಅವರ ಆಕಾರವು ನೋಡಲು ಹಿತಕರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಸಮವಸ್ತ್ರ ತೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಉಡುಪಿನಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಚೌಪದಿ ಹಾಡುವ ಬಾಲಕರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಮೊಕಮಲೋಪಿ, ಕರಿಯನಿಲುವಂಗಿ, ಬಿಳಿಯಪೈಜಾಮ, ನಡುವಿನ ಜರತಾರಿಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ದಂಡವಿರುತ್ತದೆ. ಹಬ್ಬದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಠದ ಉಪಾದ್ಯ ಅಥವಾ ಅಯ್ಯಗಳು, ಈ ಕಾಲಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಇಟ್ಟಿರುವ ರೇಷ್ಮೆಯರು ಮಾಲನ್ನೂ, ಅಂಗಿನ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರಿಯವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಸಾಲಸಾಲಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಚೌಪದಿ ಬಾಲಕರನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೌಪದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಭಾವನೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರು ಕೊಬ್ಬರಿಬೆಲ್ಲ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತ ಹಾಗೂ ಆಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ 14-16 ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನವೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿತ್ತೆಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮಾನೌಮಿ ಚೌಪದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರಗಾನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರವೂ ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಮಾನೌಮಿ ಚೌಪದಿಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ 'ಹೂವಿನಕೋಲು' ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯ. ಬೇರೆಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಚೌಪದದ ಪದಗಳನ್ನುಹಾಡಿದರೆ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದ ಉತ್ತರದಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯ ಹಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಬಂತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಸುಮಾರು 17-18ನೇಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಲು ಮಾನೌಮಿಚೌಪದದೊಂದಿಗೆ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮನೆಮನೆಗೆ, ಪೇಟೆಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. ತಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಕಲೆ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷತಂದಿತು. ಕೇವಲ ನೀರಸವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೌಪದಿಗಳ ಸಾಲನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪ್ರಭಾವ : ಯಕ್ಷಗಾನವು ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣಕಲೆ(Total Theatre). ಯಕ್ಷಗಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟದ ಸಮಯ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪರಿಣಿಮಿಸಿತು. ಬಾಲಕರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ, ಕಥಾನಕದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಾಯಿ ಪಾಠಕಲಿಸಿ ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಇದು ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅಯ್ಯಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಭಾಗವತರು ಬಂದರು. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಚೌಪದಿ ಬಾಲಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಇವರು ಯೋಗ್ಯ, ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ, ನವರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂಡ ಮಾಡಿ ಹೊರಟರು. ಮಳೆಗಾಲದ ಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಲಿ ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಕ್ಷಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಆಸರೆಯಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು.

20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಳಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಜೀವನೋದ್ಯೋಗವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕಲಾವಿದರು ಹುಟ್ಟಿಬಂದರು. ಹಿಂದಿನ ಅಯ್ಯಗಳ ಶಾಲೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಜನರು ಬಾಲಕರ ಮತ್ತು ಭಾಗವತರ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ, ಯೋಗ್ಯ ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಸತ್ಕಾರ, ಸಂಭಾವನೆ,

ಉಳಿದಲ್ಲ, ಬಡಗುತಿಟ್ಟಿನ ಭಾಗವತರುಗಳ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿಸಿತು. ಹೂವಿನ ಕೋಲು ತಂಡವು ಬರಬರುತ್ತಾ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಯಕ್ಷಮೇಳದಲ್ಲಿಂದ ಬಾಲಕರೇ ಹೂವಿನ ಕೋಲಿನ ಬಾಲಕರಾದರು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಗವತರಲ್ಲರೂ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪು ರಚಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಉಳಿದ ಕಲಾವಿದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಭಾಗವತರಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಸುಮಾರಾಗಿ ಪದ್ಯ ಹೇಳಲು ಬಂತೆಂದರೆ ತಾವು ಸ್ವತಃ ಗುಂಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಟ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಹೂವಿನ ಕೋಲಿನ 'ಸುವರ್ಣಯುಗ'ವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಶತಮಾನದ 6ರ ದಶಕದ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು 20ರಷ್ಟು ಗುಂಪುಗಳು ಉಡುಪಿ-ಕುಂದಾಪುರಗಳ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೂವಿನ ಕೋಲುತಂಡದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಾಲಕರೇ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರನ್ನೂ ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಿ ತಿರುಗಾಟಮಾಡಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಮಲ್ಟಿ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗರು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲೆಯೇ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಿ ತಿರುಗಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಸಂಭಾವನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಜನರು ಹೂವಿನ ಕೋಲಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಹಲವು ಹೂವಿನ ಕೋಲುತಂಡಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾಂಶ.

ಉದ್ದೇಶ : ಹಿಂದೆ, ಅಯ್ಯಗಳ ಮಠದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ತೀರ ಬಡತನದ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ಅಯ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧ್ಯಾನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ತಾವು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿಸಿ ಮಹಾನವಮಿ ಚೌಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ-ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆ. ಹೂವಿನಕೋಲು ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರದ, ಮತ್ತು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಇವರು ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಾಮಾಯಣದರಾಮ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕರ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆಚರಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ, ಇದರಲ್ಲಿ ಶುಭ ಹರಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಜನರಿಗೆ ಶುಭಹರಸುವುದೂ ಇವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬಹುದು. ಬಾಲಕರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಶುಭನುಡಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ಎಂದು ಇವರು ಆಚರಣೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಇವರಂತೆ ಪಾಣಾರರು, ದಾಸರು ಬಳೆಗಾರರೂ ಶುಭ ಹರಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೂವಿನ ಕೋಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ ಸಂತಾನ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿ. ಇದು ಶುಭಹರಕೆಯ ಚೌಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

1. ಮಳೆ ಬಂದು ಬೆಳೆಬೆಳೆದು ಇಳಿತನೆಯಲೆಂದು
2. ಸಿರಿಯ ಸಂಪತ್ತರವು ನಿಮಗಾಗಲೆಂದು
3. ನಳಿಯ ಮುಖಿಯರು ಸುಪುತ್ರರ ಪಡೆಯಲೆಂದು
4. ಪುತ್ರಪೌತ್ರರು ನಿಮಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲೆಂದು

ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಇದನ್ನು ಸಂತಾನ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚೌಪದಿಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚೌಪದಿಯಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನು ಹೋಲುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ ಚಿಕ್ಕಮೇಳ. ಹೂವಿನ ಕೋಲಿಗಿಂತ ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವೇಷಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಗಂಡು, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ವೇಷ. ಇವರು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೂವಿನ ಕೋಲಿನವರು ಹಗಲಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ರಾತ್ರಿ ದೀಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಮೇಳವು ಯಕ್ಷಗಾನದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಕ್ಷಗಾನ

ಬಯಲಾಟದ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಅನುಕರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಲ್ಲದೆ ಅನುಭವಸ್ಥ ಕಲಾವಿದರೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗವತರ ಪದ್ಯದ ನಂತರ ಅರ್ಥಹೇಳುವ ಪರಿಪಾಠವುಂಟು. ಚಿಕ್ಕಮೇಳದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಣಿಗಿಂತ ಕೆಳವರ್ಗದವರೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಉಚ್ಛ್ರವರ್ಗದವರು ಒಳಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದುಂಟು. ಇದೊಂದು ಸಂಕ್ರಮಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಬಹುದು ಅಲ್ಲದೆ ನವರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ರತನಿಷ್ಠರಾದವರು ಶುದ್ಧಾಚಾರದಲಿರುತ್ತಾರೆ. ನವರಾತ್ರಿ ಆಚರಿಸುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈವೀಪೂಜೆ, ವ್ರತಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಳಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಗೆ ಜೊತೆಗೆ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈಗಿನ ಹೂವಿನಕೋಲು : ಇತ್ತೀಚಿನ ಎರಡು-ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನಕೋಲು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಗೌರವಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

1.ಹೂವಿನಕೋಲಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಾಗಿ ಇದೊಂದು ದುಡ್ಡು ಬೇಡುವ ಮತ್ತು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

2.ಸಂಭಾವನೆ ಕಡಿಮೆ ನೀಡತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಇದೊಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗ ಅಲ್ಲವಾಯಿತು.

3.ಇಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರ ಜೀವನಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಮಟ್ಟ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಮೇಳಗಳಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯ ಸುಧಾರಿಸುವಾಗ, ಹೂವಿನಕೋಲಿನಂತಹ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ ತೀರಾ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪದ ಕಲೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

4.ಹೂವಿನಕೋಲು ತಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹಗಲಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಿ ತಿಂದು, ಮಲಗಿ, ಯಾರ ಯಾರನ್ನೋ ಕಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ.

5.ಈಗ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪರಿಸರವೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಯಕ್ಷಗಾನತಾಳ ಮದ್ದಲೆಗಳು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಯಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವವರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದ, ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

6.ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಗಾನಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಳಗಳೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಶಾಲಾ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಾಗ ಈ ಹೂವಿನಕೋಲಿನ ಬಾಲಕರ ಪ್ರತಿಭೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವಂತಿಲ್ಲ.

7.ಬಾಲಕರು, ಭಾಗವತರ ಪದ್ಯದನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ನೀರಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾವನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಮಕ್ಕಳು (ಬಾಲಕರು) ಬಾಯಿ ಪಾಠಕಲಿತದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾರಷ್ಟೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ವೀರರಸದ ಛಾಯೆ ಇದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಭಾಗವತರೂ ಅಷ್ಟೆ ಪದ್ಯಹಾಡಲು ಬಂತೆಂದರೆ, ತಾವುತಂಡವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಿರುಗಾಟ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದರಿಂದ ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆನ್ನಬಹುದು. ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಇರಬೇಕು ಪರಿಣತಿಬೇಕು, ಪರಿಚಿತರಾಗಿರಬೇಕು, ಅಂಥವರ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಜನರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

8. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಬಾಲಕರಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಪಾಠಕಲಿಸುವುದು, ಹಿಮ್ಮೇಳದವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಶ್ರಮದಾಯಕವೂ ಹೌದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹೂವಿನಕೋಲು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ತೀವ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೂವಿನಕೋಲು ಅವನತಿ ಹೊಂದಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದಾದರೂ (1975) ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು, ಅಪರೂಪದ ಕಲೆಯಾಗಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು.

9. ಹೂವಿನಕೋಲು ತಂಡದವರನ್ನು ಅಣಕಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚೌಪದಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ.

ಆ ಪದದ ಈ ಪದವ ಚೌಪದವ ಕಟ್ಟಿ

ತೆಕ್ಕಟ್ಟಿ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಬೋಳ್ ಮೇಲೆ ತಟ್ಟಿ |

ಸತ್ತ ಕಪ್ಪೆಯನು ಒಂಟಿಯಾ ಮಾಡಿ

ಹಾವಿನಾಹುರಿ ತಂದು ಜನಿವಾರಮಾಡಿ ||

ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಈ ಜಾನಪದ ಕಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಬೆಳೆಸುವುದು ಜನಪದೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳು :

1. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಹೂವಿನಕೋಲು ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೂವಿನಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಒಂದುದಂಡ (ಕೋಲು) ಆದ್ದರಿಂದ ಹೂವಿನಕೋಲು ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದು ಭತ್ತದ ತೆನೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ತೆನೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೂವಿನ ಸಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಹೂವಿನಕೋಲು ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ

2. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ?

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಕ್ಷಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಬಿಡುವು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಗುಂಪು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇರಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವನಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವರು.

3. ನೀವು ದಾಖಲಿಸಿರುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚೌಪದಿ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆ (ಪದ್ಧತಿ)ಯನ್ನು ಟೀಕಿಸುವುದಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಹೂವಿನಕೋಲನ್ನೂ ಕೂಡ ಟೀಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದನ್ನು ಅಧಿಜಾನಪದ(meta folklore) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

4. ಹೂವಿನಕೋಲಿನವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?

ಇದರ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಭಾಗವತರು. ಅವರೇ ಗುಂಪು ತಯಾರಿಸಿ, ತರಬೇತಿ ನೀಡುವವರು ಕೂಡಾ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರಮ ಹೆಚ್ಚು ಅವರದ್ದು. ಅವರು ಹಿರಿಯ ಪಾಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಬಂದಂತೆ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೇರೆಗೆ ಹಂಚುವರು.

5. ಈ ಆಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿಸುವಿರಾ?

ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಂದಾಪುರ ಪರಿಸರದಿಂದ ಬೈಂದೂರಿನವರೆಗೂ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರದಿಂದ ಉಡುಪಿಯವರೆಗೂ ಇದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಕೆಲವು ಚೌಪದಿಗಳು :

ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ |
ನಾಭಿಕಮಲಕೆ ಶರಣು ನಾರಾಯಣಾಯ ||
ಗುರುದೈವ ಗಣಪತಿಗೆ ಶರಣು ಶರಣೆಂದು |
ಕರಗಳೆರಡನು ಮುಗಿದು ಶಿರವೆರಗಿನಿಂದು ||
ದುರಿತ ಪರಿಹರಿಹರರ ಕರುಣೆ ನಿಮಗೆಂದು |
ವರವೇನಾ ಚೌಪದ ಸುಜನಹಿತವೆಂದು ||
ಅಶ್ವೀಜ ಶುದ್ಧ ಮಹಾನವಮಿ ಬರಲೆಂದು |
ಲೇಸಾಗಿ ಹರಸುವೆವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||
ಬಾಲಕರ ಹರಕೆಯ ಕೇಳಿ ಲಾಲಿವುದು |
ಬಾಲರೆಲ್ಲರು ಬಂದು ಸಂತೋಷದೊಲಿದು ||
ಶೂಲಿಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯ ಇತ್ತ ವರ ನಮಗೆ |
ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮಗೆ ||
ಭಕ್ತಚಾಮರತೇಜಿ ನಿಮಗಾಗಲೆಂದು |
ಅರ್ತಿಯಿಂಮಾಲಕುಮಿ ನಿಮಗೊಲಿಯಲೆಂದು ||
ಪುತ್ರಪೌತ್ರರು ನಿಮಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲೆಂದು |
ಅರ್ತಿಯಿಂ ಹರಸುವೆವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||
ಮಳೆಬಂದು ಬೆಳೆಬೆಳೆದು ಇಳಿತನಿಯಲೆಂದು |
ತಿಳಿಗೊಳಗಳುಕ್ಕಿ ತುರುಗಳು ಕರೆಯಲೆಂದು ||
ನಳಿನಮುಖಿಯರು ಸುಪುತ್ರರ ಪಡೆಯಲೆಂದು |
ಲೇಸಾಗಿ ಹರಸುವೆವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||
ಹಳೆಯ ಸಾಲವಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳು ಕಾಡುವರೆ |
ಅಳಿಮನವ ಮಾಡದಿರಿ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸುವರೆ ||
ದಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯಾದಾನವೇದಾನಂ |
ಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯಭಿಮಾನವೇ ಮಾನಂ ||
ಬಣ್ಣಬಂಗಾರದಾ ಪುಣ್ಯ ಹೆಚ್ಚಲೆಂದು |

ಹಣ್ಣುಸಕ್ಕರೆ ಹಾಲ ಅನುದಿನವು ತಿಂದು ||
ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳು ನಾವು ತಣ್ಣಗಿರಲೆಂದು |
ಬಣ್ಣಿಸಿಹರಸಿದವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||
ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಲೆಂದು |
ಸಿರಿಯ ಸಂಪತ್ತರವು ನಿಮಗಾಗಲೆಂದು ||
ಕಾಯ ಜನಪಿತನೊಮಿ ನಿಮಗಾಗಲೆಂದು |
ಮಾಸ ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ನೊಮಿ ಬರಲೆಂದು ||
ಕೊಡದಲೋಭಿಗರ ಕೊಂಡಾಡಿ ಫಲವೇನು |
ಬಿಡುವೊಲ್ಲ ಎಂಬವರ ಬೇಡಿ ಫಲವೇನು ||
ಜಡದೇಹಿಗಳ ದೇಹಿ ಎಂದು ಫಲವೇನು |
ಕೊಡದಲೋಭಿಯ ಗಂಡಕಲಿ ಕರ್ಣ ನೀನು ||
ಅಣ್ಣತಮ್ಮರು ನಾವು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಂತೆ |
ಬಣ್ಣಿಸಲು ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಷ್ಟಂತೆ ||
ಇನ್ನು ಈ ಧರೆಯೊಳಗೆ ರವಿಶಶಿಗಳಂತೆ |
ಉನ್ನತದ ಬೀಗದಲಿ ಅಮರಪತಿಯಂತೆ ||
ಧನಕನಕವಸ್ತು ವಾಹನವಾಗಲೆಂದು |
ಕನಕದಂಡಿಗೆ ಚೌರಿ ನಿಮಗಾಗಲೆಂದು ||
ದಿನದಿನಕೆ ರಾಜಮನ್ನಣೆ ಹೆಚ್ಚಲೆಂದು |
ಅನುದಿನವೂ ಹರಸುವೆವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||
ಮುಖ ಕಮಲದಲ್ಲ ನೆಲೆಸಿದಾ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ |
ಸುಖತರದಿ ಭುಜದ ಮೇಲಿಷ್ಟು ವರಲಕ್ಷ್ಮಿ ||
ಅಕಳಂಕ ಉರದ ಮೇಲಿಷ್ಟು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ |
ಸಕಲ ಭಾಗ್ಯವ ಕೊಡುವ ಐಶ್ವರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ||
ಕೊಟ್ಟಿರಿಸಿ ಕೇಳಬಂದವರಲ್ಲ ನಾವು |
ಬಿಟ್ಟು ಬೀಡಾರವನ್ನು ತೆಗೆಯೆನ್ನದಿರಿ ನೀವು ||
ಕಷ್ಟ ಲೋಭಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ನಾವು |
ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ನಮಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯ ನೀವು ||

ನುಡಿಮತ್ತುಗಳು :

- 1.ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಯ್ಯ ಸಕ್ಕಟ್ಟು - 67 ವರ್ಷ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ - 6ನೇತರಗತಿ ಉದ್ಯೋಗ- ಯಕ್ಷಗಾನ, ರಾಜ್ಯಪುಶ್ಪಿ 1986
- 2.ವೈಕುಂಠಕೋಟಿ -51 ವರ್ಷ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ - 6ನೇತರಗತಿ ಉದ್ಯೋಗ- ಯಕ್ಷಗಾನ (ಬಡಗುತಿಟ್ಟು)
- 3.ಸದಾಶಿವನಾಯ್ಕ ಮೂಡ್ಲಕಟ್ಟೆ - 70 ವರ್ಷ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ- 4ನೇತರಗತಿ, ಉದ್ಯೋಗ-ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ
- 4.ಗೋವಿಂದಕೋಳ್ಳೆರೆ, 50 ವರ್ಷ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ-2ನೇತರಗತಿ, ಉದ್ಯೋಗ-ವ್ಯವಸಾಯ
- 5.ಡಾ. ವಸಂತಶೆಟ್ಟಿ - ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್, ಎಸ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಕಾಲೇಜು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
- 6.ಮಯ್ಯಪ್ಪಾ.ನ. - ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ರೋಶನಿ ನಿಲಯ ಮಂಗಳೂರು, ದ.ಕ
- 7.ವಾದಿರಾಜಭಟ್, ಕನರಾಡಿ - ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಕಾಲೇಜು ಬಸರೂರು ದ.ಕ

ಗ್ರಂಥಮಣಿ:

- 1.ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್.ಲೇಖನ 'ಮಾನೌಮಿ ಚೌಪದ' ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- 2.ಕುಂದದರ್ಶನ, ರಮೇಶಕಾರಂತ, ಲೇಖನ: ಹೂವಿನಕೋಲು
- 3.ಲಿಂಗಪ್ಪ ಕೆ.ಆರ್.ಲೇಖನ: 'ಮಾನೌಮಿ ಚೌಪದ' ಗ್ರಂಥ: ಹೊನ್ನಬಿತ್ತೇವು ಹೊಲಕೆಲ್ಲ.
- 4.ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಕರಂದ, ಸಾಮಗಬಾ.ಲೇಖನ: ಹೂವಿನಕೋಲು, ಪೊಳಲಿ ಶಂಕರನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸಂಸ್ಕರಣ ಗ್ರಂಥ-1980
- 5.ನೆರವು: ಆರ್.ಆರ್.ಸಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಎಂ.ಜಿ.ಎ ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ (ದ.ಕ)